

Slovenska univerza
za tretje življenjsko obdobje
e-novice

Univerza za tretje življenjsko obdobje **33** let

Demokracija ni uveljavljanje zakonov večine, marveč zaščita manjšine
Albert Camus

Johann Weikhard von Valvasor: Grad Jable, 17. st.

Srebrna ekonomija - ekonomija tretjega življenjskega obdobja

Mengeš, Grad Jable, 19.-20. september 2016

Srečanje e-regij (6th e-Regions Conference 2016) na gradu Jable je potekalo v znamenju srebrne ekonomije (angl. silver economy), zanimive za podjetja, odločevalce in nevladne organizacije. Ti različno opredelijo srebrno ekonomijo. Kapital gleda na starejše kot potencialne potrošnike, zlasti proizvodov in storitev, prilagojenih željam in potrebam starejših. Nevladne organizacije zagovarjajo srebrno ekonomijo kot *ekonomijo ljudi po upokojitvi*. Prof. dr. Ana Krajnc (SUTŽO) je poudarila nove zakonitosti razvoja, ki jih že živimo: vseživljenjsko izobraževanje in delo sta sodobni vzporednici in pokojnina bo zgolj eden od virov dohodka. Nove prožne oblike dela bodo vključevale na trg dela zdaj izključene starejše in mlade. Dr. Magda Zupančič, predstavnica Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, je poudarila potrebe po računalniškem usposabljanju starejših in znižanju stroškov. Za rezultate te okrogle mize se zanimajo domače in mednarodne organizacije. (Vir: Ana Krajnc)

Kako razviti in bolje uporabljati spretnosti – delavnica MIZŠ in OECD

Ljubljana, 6. oktober 2016

3. delavnica na temo spretnosti je stekla v sodelovanju Ministrstva za izobraževanje RS in OECD. Slednja skuša podpreti države, ki so med 22-timi, zajetimi v raziskavi PIAAC, dosegle najnižja mesta. Prizadevanja so namenjena prebivalcem z osnovnošolsko izobrazbo ali dve in triletno poklicno šolo. Ti so v Sloveniji pod zahtevanim pragom spretnosti, a brez ustreznih kompetenc ne bo moč preživeti. »Razredna« nasprotja v informacijski družbi nastajajo med tistimi, ki znajo in onimi, ki ne znajo. Država je toliko močna, kolikor je razvito njeno prebivalstvo. Končno smo prisiljeni, da upoštevamo vse ljudi. Raziskava PIAAC je bila od prve v 90-tih letih ponovljena že trikrat. Žal se v nekaterih državah stanje kompetenc prebivalstva ne premakne navzgor. Potrebujemo demokratizacijo več družbenih

področij. Dela je veliko, možnosti v sodobni družbi so brezmejne, služb kot oblike dela je in bo vedno manj. S kompetencami se bodo ljudje lotili novih prožnejših oblik dela. Delavnice se je v imenu SUTŽO udeležila prof. dr. Ana Krajnc.

Prostovoljstvo je vtakano v demokratične družbe, so dejali

Skupina SUTŽO za zagovorništvo sodelovala v razpravi o prostovoljstvu Bruselj, 12. oktober 2016

V Evropskem parlamentu je v organizaciji evropskih poslancev liberalnih demokratov *Iva Vajgla* in *Marian Harkin* tekla javna razprava *Prostovoljske strategije – kako so lokalne in nacionalne prostovoljske strategije povezane s politikami in programi EU*. Sodelovali so predstavniki Evropskega prostovoljskega centra (angl. CEV – European Volunteer Centre), nacionalnih nevladnih organizacij iz Irske, Slovenije (tudi SUTŽO), Italije in Romunije. Sklepi: Prostovoljstvo je izraz demokracije. Potrebno je formalno priznati znanje prostovoljcev. Socialna in ekonomska vrednost prostovoljstva naj se ovrednotita. Evropa potrebuje usklajeno vizijo in politiko prostovoljstva tudi zaradi begunske krize. Londonski prostovoljci so predstavili projekt *Evropsko glavno mesto prostovoljstva*, model za nastajanje novih pobud in povezav med vsemi sferami družbe in prostovoljskimi organizacijami. Evropsko mesto prostovoljstva 2016 je London. Uvedlo je: skupno uporabo računalniških zmogljivosti, nadomestilo materialnih stroškov prostovoljcem, motivacijske kampanje, odprte dneve prostovoljstva. (Vir: Mirjam Bevc Peressutti)

Z menoj po mojem mestu tokrat z Mojco Mavec in TV Slovenija Ljubljana, 27. oktober 2016

Z menoj po mojem mestu, projekt in vodnik po Ljubljani, je plod znanja, kulture, učenja in dela študentov Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje in njihove mentorice *arh. Mete Kutin*. Z novinarko *Mojco Mavec* pa je nastal estetski in zgovorno pripovedni zapis o tem, kakšna sta prostor in arhitektura Ljubljane. Presodite sami.

Več: <http://4d.rtvsl.si/arhiv/u3nek/174434220>

Prof. dr. Ana Krajnc v oddaji Dobro jutro

O upokojitvi v Dobro jutro na TV Slovenija 1. Starejši niso konkurenca nikomur Ljubljana, 30. september 2016

Ani Krajnc in predstavnici UTŽO Domžale sicer ni bilo lahko v kontekstu prispevka oddaje Dobro jutro *Šok: v pokoj grem* povedati, kar sta želeli. Oddaja se je namreč sprva zvedla na vprašanje višine

pokojnin in željo, naj država zagotovi višje pokojnine in prepreči revščino. Ana Krajnc pa je ob tem nasprotno poudarila potrebo in zavezo uresničevanja dejavnega staranja. Zakonodaja delo starejših omejuje ali onemogoča. Starejši ne potrebujejo službe, pač pa delo in pravico, da delajo. Dela je ogromno, ker danes to sloni na ustvarjanju, vsakdo ustvarja nekaj drugega in tako starejši ne morejo biti konkurenca nikomur. "Prednost tretjega življenjskega obdobja je ustvarjalnost in je svoboda", sta poudarili obe predstavnici SUTŽO.

Več: <http://4d.rtvlo.si/arhiv/dobro-jutro/174429061> od 27'47 dalje.

Vaščani in člani UTŽO Ilirska Bistrica skupaj za obnovo vinte

Dediščina se ohranja, če z njo živimo. Mladi postali varuhi vinte Ilirska Bistrica, 1. oktober 2016

UTŽO Ilirska Bistrica je spodbudila vaščane Nove vasi pri Jelšanah - deset hiš, osem stalnih prebivalcev - da obnovijo napravo za *trtje* sadja in stiskalnico, prešo s skupnim imenom *vinta*. Rečeno, storjeno. Snovno dediščino - vinto, ki je zamrla pred več kot štirimi desetletji, so vaščani Nove vasi (Smrdeč) obnovili. Domala pozabljene vrste znanja (izbira, obdelava materiala, montaža naprav, stiskanje mošta) so obudili in jih z delom prenesli na mlajše vaščane, ki so postali varuhi vinte. Okrepil se je duh skupnosti. Rezultati projekta so bogato dokumentirani s fotografijami, skupna publikacija je plod sodelovanja Smrdejcev in UTŽO Ilirska Bistrica in je trajni dokument o starih vrstah znanja, praksah in napravah v sadjarstvu na skrajnem južnem robu slovenskega narodnostnega ozemlja. Informatorji so s pričevanji obudili pomen našega sadjarstva. 1. oktobra 2016, ob Dnevih evropske kulturne dediščine in Tedna kulturne dediščine, so po kulturni prireditvi vinto pognali, da je iz nje pritekel mošt. (Vir: Marija Gaberšnik)

Srebrno platno – dopoldanska srečanja za ljubitelje filmske umetnosti Celje, oktober 2016

V sodelovanju z Mestnim kinom Metropol je v tem študijskem letu nastal nov izobraževalni program UTŽO Celje, ki deluje v okviru Osrednje knjižnice Celje. V dvorani Metropol bo odslej enkrat v mesecu projekcija na vsaj dveh festivalih nagrajenih filmov, ki jih bodo pospremili s strokovnim uvodom v film, slovenske filme pa bodo ilustrirali gostje, ustvarjalci filmov. Nov izobraževalni program so tako začeli z britanskim filmom *45 let*, dramo o starejšem zakonskem paru. Pred filmom je gledalce nagovoril celjski filmski kritik *Matic Majcen*. Odziv je bil izjemen, saj je število prijavljenih preseglo vsa pričakovanja. (Vir: Slavica Hrastnik)

UTŽO Zagreb in njenih petindvajset let Zagreb, 7. oktober 2016

Univerza za tretje življenjsko obdobje Zagreb (hrv. Sveučilište za treću životnu dob), ki je del legendarne Ljudske odprte univerze Zagreb, je v oktobru proslavila 25 let delovanja. Dolga in uspešna je pot te velike in ugledne hrvaške univerze za tretje življenjsko obdobje. *Jasna Čurin*, ki vodi to ustanovo od samih začetkov, in pregleden video sta občinstvu prikazala prehojeno pot. *Prof. dr. Ana Krajnc* je za praznik hrvaških kolegov pripravila prispevek *Zakaj in kako se učimo v tretjem življenjskem*

obdobju (z izobraževanjem se zadovoljijo višje potrebe starejših), *Alijana Šantej*, vodja UTŽO Ljubljana, je poudarila dolgoletno prijateljstvo obeh ustanov, gradnjo *Mosta znanja in prijateljstva*, vsakoletno neprekinjeno izmenjavo študentov, celo v najtežjih časih. UTŽO Zagreb je bila dobrodošla gostja na naših bienalnih mednarodnih festivalih znanja in kulture starejših. Sodelovanje se tke v projektih EU: Digitalna Donava, Okusi Donave, Obdonavski sosede in Združenju DANET za Evropo, ki ima sedež v Ulmu. Pozdrave slovenskih študentov je navzočim predala *Jasna Bačac*. Izšla je jubilejna, 30. številka revije *Treća mladost*. (Vir: Alijana Šantej)

Projekt ZDUS DiscOver 55+ obeta starejšim dostopnejši turizem Ljubljana, september 2016

V svojih zapiskih že v šestnajstem stoletju pisatelj in filozof Michel de Montaigne pove, da je "potovanje najboljša šola življenja, kajti duh je nenehno na delu." Zveza društev upokojencev Slovenije (ZDUS) pa v svojih evropskih projektih razvija oblike turizma tudi z vidika družbenih učinkov, utemeljene na zdajšnji evropski politiki: mobilnost državljanov, krepitev evropskega državljanstva, turizem zunaj sezone, zaposlovanje. Evropska komisija v letu 2009 uvede projekt CALYPSO za mlade, starejše, socialno šibke družine, invalidne osebe v želji, da se okrepi regionalna in lokalna ekonomija. Kje je zdaj naš nekdanji sindikalni turizem po ugodnih cenah? Od tega je ostal le regres za dopust. V Španiji pa, denimo, upokojenci prejmejo vavčerje za bivanje zunaj sezone v hotelih visoke kategorije (1.200.000 upokojenih je tako letovalo v letu 2010, obstalo je 16.000 delovnih mest), je na Festivalu za tretje življenjsko obdobje poudarila Alenka Ogrin, ZDUS.

Bi bili radi svobodni kot ptice? Potujte k vrstnikom

Organizacija Pass-it-On (slov. Povej in predaj drugemu) redno sporoča novosti, napaberkovane tu in tam. Free Bird Club (slov. Klub svobodnih ptic), klub z zgovornim imenom s sedežem v Dublinu, povezuje starejše gostitelje s starejšimi gosti v različnih deželah, pri čemer gre za kulturni turizem, ki temelji na znanju in odnosih in nenehno pred očmi riše raznolikost številnih drugih življenj, mnenj in

navad. Free Bird Club omogoča, da se ljudje srečamo in omogoča odnose.

Več: <http://www.irelandxo.com/ireland-xo/news/freebird-club-peer-peer-homestay-club-older-adults>

Delamo dobro, nam gre v redu? Naslednji gerontološki kongres bo v Oslu 2018

V Tampere se je od 19. do 22. junija 2016 odvil 23. Nordijski gerontološki kongres (The 23rd Nordic Congress of Gerontology). Bil je več disciplinaren z 900 udeleženci, ki so tako lahko pogledali preko meja svojih raziskovalnih tem. Slogan? Dobro staranje-boljša družba (angl. Good ageing-better society). Poleg znanih tem so se pojavile tudi nekatere razmeroma nove ali drugače izražene: socialno-kulturni spol in starajoče se telo, humanistične vede, umetnost in gerontologija, temeljne evropsko dogovorjene kompetence za delo s starejšimi (LLAN), starejši in uporaba tehnologije: podporne mreže, tečaji, znanje in odločenost, transport kot družbena institucija v podporo dobremu staranju. Nagrajenka *Kaare Christensen* pravi: "Veseli me pripravljenost za boljšo vključitev starejših in zelo starih v družbeno strukturo." Novo zdravstveno in družbeno vprašanje so zanjo številni stari nad 90 let. Danes smo nedvomno uspešni glede starejših, a morda ne vseh? Bomo doživeli "uspeh uspeha" ali "polom uspeha" glede najstarejših?

ANDRAGOŠKA SPOZNANJA
Andragogic Perspectives

Izšla je nova številka Andragoških spoznanj. Film v izobraževanju (starejših) odraslih

Nives Ličen nas v uvodniku opozori na filme, ki prikazujejo napačno ravnanje in so tako didaktično izhodišče v izobraževanju odraslih. So tudi terapevtsko sredstvo, metoda raziskovanja učenja ipd. *Andrej Šprah* predstavi Kino-katedro, izobraževalni program Kinoteke za pedagoge, in teoretsko zasnovo programa (ozadje predstave, tiho znanje, vzgoja pogleda). *Vanda Sousa* se sprašuje, kako civilizacija paberkovanih podob izpodriva civilizacijo pisane besede in upoštevanje zaporedja v mišljenju in izražanju ter uvaja potrebo po razumevanju filma. *Mitja Reichenberg* nas popelje v filmsko glasbo in njene funkcije. *Andraž Arko* predstavi film v verskem izobraževanju. *Boštjan Jambreč* razpravlja o integriranem mentorstvu v filmski produkciji. *Meta Žgur* predstavlja CINAGE, projekt SUTŽO, *Dušana Findeisen* se s pomočjo intervjuja s Heleno Koder loteva vprašanja dokumentarnega filma, njegovega izraza in resnice itd.

Napovedujemo, vabimo

10.-11. november 2016, Zagreb. Konferenca NECE. Predstavitev posterja o projektu **Begunski časi, RefuggeesIN**

24. november 2016, ob 16.00, UTŽO Ljubljana. Drugo izobraževalno srečanje v ciklu **Z znanjem do dejavnega državljanstva**. Mentorica mag. Alenka Oven

29. november 2016 ob 10.00, UTŽO Trebnje. **Znaš, nauči drugega: posvet članic mreže SUTŽO in Svet mreže**

29. november ob 10.00, Kino Komuna. **Srečamo se v kinu** ob ogledu filmske predstave Sprehod po gozdu

29. november ob 15.00, UTŽO Ljubljana. **Darila – kako jih zaviti**. Delavnico vodi Mojca Močnik

30. november 2016, 10.30 do 15.30, UTŽO Ljubljana. **Posvoji punčko in reši otroka: razstava punčk iz cunj** (humanitarni projekt UNICEF-a in UTŽO)

V partnerskih ustanovah ...

16. november 2016 ob 18.00 uri, Botanični vrt Ljubljana, Lžanska cesta 15

Kako ohraniti rastlinstvo Ljubljanskega barja? Predavatelja: prof. dr. Jože Bavcon in mag. Blanka Ravnjak. Vstopnina: prostovoljni prispevki

Širimo obzorja, združujemo ljudi
Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje

Če besedilo ni oblikovano in slik ne vidite, pritisnite na Pogled ali View in nato HTML.

Spletne novice slovenskih univerz za tretje življenjsko obdobje ureja Dušana Findeisen.

Če novic ne želite več prejemati, to sporočite na naslov univerza3@siol.net